

Dag 17: Bahia

16 november 1934

Vroeg in de avond naderen wij de haven van Bahia. Het is al donker waardoor de vuurtoren van grote afstand zichtbaar is. Ik heb een wat langere pauze genomen om mijn laatste Cohiba sigaar op te roken. Een moment van intens genot. Ik ben diep in gedachten wanneer ik word afgeleid door twee plotseling opdoemende witte lichtflitsen. Versterkt door de reflectie op het wateroppervlak wordt de omhullende en beschermende duisternis mij plotseling volledig ontnomen. Bijna direct daarop volgt het zwakke schijnsel van een rode lichtbundel en sta ik weer even kort in de duisternis.

De korte reis hiernaartoe verliep onrustig als gevolg van een zeer onstuimige zee. Het schip moest zich al stampend en ploeterend door de watermassa van hoge golven heen werken. Door de pieken en dalen die het schip hierbij maakt, wordt de stabiele cadans van het aandrijfmechanisme van de schroeven verstoord. Het normaliter monotone gebrom en getril van het schip verandert daardoor in een soort klaagzang. Als je geconcentreerd hiernaar luistert, dan valt het je meteen op. Maar kennelijk doet het ook wat met mijn onderbewustzijn, want ik heb een onrustige slaap gehad.

Maar misschien had het niets met de *Orania* te maken en alles met mijn nieuwe vriendin Lorre, die vannacht aardig wat piepende geluidjes heeft gemaakt. De stad Bahia is langs de kust gebouwd en heeft een lengte van zeker twaalf kilometer. Vanaf het dek zie ik een oneindig lange streep van witte lichtjes. Een prachtig gezicht in de duisternis die mij nu weer omringt.

Salvador da Bahia is de hoofdstad van de deelstaat Bahia. De voor de lokale bewoners gangbare naam voor de stad is echter Salvador, terwijl wij aan boord het eigenlijk alleen over Bahia hebben. Het is dus een uitgestrekte stad met veel inwoners. Heel vroeger was het

zelfs de hoofdstad van Brazilië. Op de steile heuvels die de baai en de haven omringen staan ruïnes van oude nederzettingen die ter bescherming van de stad zijn gebouwd. Ook de Hollanders hebben menigmaal geprobeerd deze stad te veroveren.

In het midden van de haven worden de ankers uitgeworpen. Onmiddellijk zijn we omsingeld door tientallen bootjes van handelslui, gevuld met exotische snuisterijen, slangenvellen en kunstvoorwerpen. Dit is ook de plek voor het aanleggen van een nieuwe voorraad sigaren en sigaretten. De kooplui hier beschikken namelijk over een heel uitgebreid assortiment en de prijzen zijn erg gunstig. Mijn broers Elias en Henk zijn ook fervente rokers en ik heb voor aanvang van de reis een wensenlijstje van hen meegekregen. Ook hun voorkeur gaat uit naar de Cubaanse merken en ze vertrouwen volledig op zowel mijn kennis van goede sigaren als mijn kwaliteiten in het onderhandelen met de kooplui.

Enkele passagiers gaan hier van boord en slechts twee nieuwe passagiers stappen aan boord. Er wordt hier vooral lading voor de volgende kustplaatsen ingenomen.

Na enkele uren en met enig oponthoud vervolgen we onze reis naar Rio de Janeiro, een dag of twee varen. Meestal passeren we de volgende dag het passagiersschip *Flandria*, ook een schip van de Koninklijke Hollandsche Lloyd, die op dezelfde route vaart en onderweg naar huis is. Op open zee varen de twee schepen voor het oog recht op elkaar af, waarbij op het laatste moment de koers wordt aangepast om een aanvaring te voorkomen. De KHL-schepen passeren elkaar vervolgens zo dicht mogelijk. Seinvlaggen worden gehesen, begroetingssignalen op de stoomfluit weerklinken en door het personeel wordt over en weer geschreeuwd, wat haast nooit verstaanbaar is. Alsof twee treinen elkaar op een oneindige zee passeren. Voor de bemanning is dit een leuke onderbreking van de dagelijkse sleur maar voor onze passagiers altijd weer een bijzondere belevenis. Temeer omdat het moment en de plek waarop we elkaar passeren heel nauwkeurig voorspeld is.

Terwijl we elkaar passeren ben ik in de keuken druk bezig met de voorbereiding van een soep. Op het menu vanavond staat *Potage Mullegatowny*, een van oorsprong Indiase soep zonder vlees of vis. De chef-kok heeft me verteld dat Mullegatowny peperwater betekent. De naam is een samentrekking van de twee woorden ‘mullega’, hetgeen peper betekent en ‘thanni’, wat voor water of bouillon staat. De Engelse handelaren namen destijds het recept van deze Indiase soep mee huiswaarts en doopten hem tot Mullegatowny soep. De basis van deze soep wordt gevormd door een kruidige bouillon. Het is in mijn ogen een heerlijke soep met linzen, heel veel kruiden waaronder natuurlijk peper en verse groenten. De soep maak ik wat romig door het toevoegen van kokosmelk. Eenmaal klaar trakteer ik mijzelf ook op een kommetje.

De volgende dag stop ik in de middag wat eerder met mijn werk. Op mijn eigen programma staat een oefensessie met de scheepsband buiten op het dek van het schip. Tijdens personeelsfeestjes en andere gelegenheden treden wij hiermee op. Zoals het doopfeest als we de evenaar passeren, op oudejaarsavond en wanneer iemand van de bemanning jarig is.

Afhankelijk van wie aan boord is, stellen we de band samen. Zo beschikken we over tal van instrumenten die als gevolg van een continu wisselende samenstelling iedere keer weer tot een harmonisch geheel gebracht moeten worden. Jammer genoeg hebben we geen orkestleider of dirigent, maar onze collega eerste kok van de tweede klasse is een ware muziekvirtuoos en weet ons altijd weer ritmisch op een lijn te brengen. Daarnaast is hij een begenadigd tekstschrijver, dus veel van onze liedjes zijn door hem zelf gecomponeerd en van toepasselijke teksten voorzien. Natuurlijk gaan deze teksten over het bedrijf de KHL, de schepen behorende tot de vloot en het leven aan boord van een schip en het varen over de oneindige zeeën en oceanen.

Meestal beschikken we over de volgende instrumenten: drumstel, piano, trekharmonica, gitaar, luit, banjo en een mandoline. Dit laatste instrument wordt door mij bespeeld, een ideaal tokkelinstrument. We zijn iedere reis weer een heel bijzonder muzikaal ensemble, zou ik zeggen. We spelen vooral jazz-achtige muziek en dat op uiteraard de meest swingende manier aangezien er gefeest wordt.

Ook de landverhuizers op het tussendek nemen vaak muziekinstrumenten mee op reis. Iedere avond vermaken zij zich met hun eigen muziek en dans. Er zitten soms echte talenten tussen. Het komt wel eens voor dat we zo'n Oost-Europeaan uitnodigen om met ons mee te spelen tijdens een feest. Het blijft voor mij altijd weer een bijzondere belevenis dat hoewel we totaal verschillende talen spreken, elkaar toch via de muziek begrijpen. De wereld zou veel vrediger zijn en het onderlinge begrip veel groter als we meer muziek met elkaar zouden maken.